

правових заходів, які застосовуються для необхідної повноти захисту організаційної та виробничої структур суб'єкта господарювання від загроз із зовнішнього і внутрішнього середовища.

Головною метою створення САПЗБСГ є диференційоване застосування заходів безпеки залежно від рівня та характеру активності суб'єкта господарювання, його підрозділів і посадових осіб, виду і характеру загроз.

Отже, підкреслимо, що Концепція – не деклараційний документ, це документ з управління у сфері безпеки діяльності, що погоджує дії керівництва суб'єкта господарювання щодо адміністративно-правового забезпечення його безпеки та можливості технічних підсистем і фірм-інсталяторів, а також можливості оперативних структур МВС України, СБ України, ДПС України, суб'єктів недержавної правоохоронної діяльності в особі охоронних фірм тощо в ході реалізації механізмів їх взаємодії.

Список використаних джерел

1. Полінкевич О.М. Сутність економічних понять «інновація», «інноваційний процес» та «інноваційний розвиток підприємств» // Економічні науки. – Серія «Економічна теорія та економічна історія». Збірник наукових праць. ЛНТУ.- Випуск 7 (28). – Ч. 2.-Луцьк, – 2010. – С.60-76
2. Ваганова Л.В. Створення механізму інноваційної безпеки підприємства на основі маркетингової складової / Л.В. Ваганова. – Маркетинг і менеджмент інновацій. – № 4. – 2011 р. – Т. 1. – С. 202-206 с
3. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком : навч. посіб. / С.М. Ілляшенко. – [2- ге вид., перероб. і доп.]. – Суми : ВТД «Університетська книга»; К. : Видавничий дім «Княгиня Ольга», 2005. – 324 с.
4. Міщенко С.П. Концептуальні аспекти економічної безпеки підприємств у ринковій економіці / С.П. Міщенко. – Маркетинг і менеджмент інновацій. – № 2. – 2011 р. – С. 190-195

УДК: 347.962

Е.В. Тертична

здобувач

Львівського університету бізнесу та права

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ В МЕХАНІЗМІ «СТРИМУВАННЯ І ПРОТИВАГ» У СИСТЕМІ РОЗПОДІЛУ ВЛАДИ УКРАЇНИ

У статті, спираючись на основні науково-теоретичні та практичні аспекти як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців щодо пошуку ефективних шляхів реалізації діяльності органів судової влади в механізмі «стримування і противаг» у системі розподілу влади як окремого наукового напрямлення, досліджено серед особливостей поділу влади в Україні місце та роль судової влади як специфічної незалежної гілки державної влади. Проаналізовано сутність судової влади у системі розподілу влади, її особливості та ознаки, що дозволило сформулювати теоретичні передумови цього правового явища.

Ключові слова: державна влада, гілка влади, суд, судова влада, стримування і противаги, органи судової влади, розподіл влади.

В статье, опираясь на основные научно – теоретические и практические аспекты как отечественных, так и зарубежных специалистов по поиску эффективных путей реализации деятельности органов судебной власти в механизме «сдержек и противовесов» в системе разделения властей как отдельного научного направления, исследованы среди особенностей разделения властей в Украина место и роль судебной власти как специфической независимой ветви государственной власти. Проанализированы сущность судебной власти в системе разделения властей, его особенности и признаки, что позволило сформулировать теоретические предпосылки этого правового явления.

Ключевые слова: государственная власть, ветвь власти, суд, судебная власть, сдержки и противовесы, органы судебной власти, разделение властей.

In this paper, based on fundamental research and theoretical and practical aspects of both domestic and foreign experts to find effective ways of implementing the activities of the judiciary in the mechanism of "checks and balances" in the system of separation of powers as a separate research direction, research among features of separation of powers in Ukraine the place and role of the judiciary as a specific independent branches of government. The essence of the judicial power of the features and characteristics that allow to formulate the theoretical background of this legal phenomenon.

Key words: state power, legislative power, the court, the judiciary, checks and balances, the judiciary, the separation of powers.

Постановка проблеми. Однією з головних цілей демократизації сучасного суспільства була проголошена ідея створення правової держави, в якій судова влада повинна стати одним з найважливіших елементів структури державної влади поряд із законодавчою і виконавчою.

Високий статус суду ґрунтується на принципі розподілу влади, закріпленому у ст. 6 Конституції України, і органічно випливає з положення про те, що Україна – правова держава: «Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України».

Оскільки поділ влади є основоположним принципом організації влади в правовій державі, то державна влада організується таким чином, щоб не допустити її концентрацію в одних руках, створити систему взаємних стримувань і противаг і забезпечити нормальну діяльність усіх її гілок, можливість захисту прав і свобод людини і громадянина від свавілля.

Аналіз досліджень і публікацій. Слід відмітити, що вирішення проблем пошуку ефективних шляхів реалізації діяльності органів судової влади, її місця та ролі в механізмі «стримування і противаг» у системі розподілу влади, як окремого наукового напрямлення, в сучасній науковій літературі недостатньо розроблено. В основу написання даної статті покладено наукові ідеї відомих вчених, серед яких доцільно виділити В.І. Анішину, Е.В. Бурдину, Л.А. Воскобитову, Е.В. Завражнова Ю. А. Дмитриєва, Е.Н. Кимінчизи, В. В. Костицького, Р. Леже, Т.І. Махлаєву, Ш.Л. Монтеск'є, І. Туркіна, Д.В. Фетищева, В.А. Четвернина, В.С.Шевцова.

Формування цілей статті. Виходячи із зазначеної проблематики, а також стислого аналізу наукових джерел з теми статті, метою даної наукової роботи є теоретичне узагальнення наукової позиції стосовно місця та ролі органів судової влади в механізмі «стримування і противаг» у системі розподілу влади, які повинні позитивно вплинути на захист законних прав та свободи громадян України.

Основний зміст дослідження. На сьогоднішній день у центрі уваги вчених-теоретиків знаходяться елементи стримування, форми взаємозв'язків різних гілок державної влади, способи розмежування їх повноважень, заходи їх співучасті в реалізації всієї сукупності владних повноважень держави. Вся система в цілому повинна дозволяти кожній владі стримувати і врівноважувати інші, не підміняючи їх при цьому, сприяючи тим самим становленню правової держави.

Враховуючи принципи і практику формування правової держави, слід зауважити, що вирішення проблеми «стримування і противаг» у системі розподілу влади неможливе без ефективної реформи суду, оскільки судова влада в правовій державі займає особливе місце.

З викладеного підходу розуміння, слід зазначити, що Конституція України 1996 р., закріпивши у ст. 6 одним з елементів правової держави принцип поділу влади на законодавчу, виконавчу і судову, визначила конституційну основу влади в країні, заклавши в цей принцип певний зміст.

Як уявляється, за справедливим зауваженням В. І. Анішиної, конституційне регулювання в даному положенні встановлює два основних постулати в системі поділу влади: 1) рівнозначність всіх гілок влади, тобто відсутність головної і другорядної гілок влади; 2) відокремленість однієї гілки від іншої і відсутність підпорядкованості між ними в процесі здійснення власних повноважень [1, с.31.] У свою чергу, Е. М. Кімінчизи зміст принципу поділу влади визначає наступним чином: 1) закони повинні мати вищу юридичну силу і прийматися тільки законодавчим органом; 2) виконавча влада повинна займатися в основному виконанням законів і тільки обмеженою правотворчістю, бути підзвітною законодавчому органу; 3) судові органи незалежні, в межах своєї компетенції діють самостійно; 4) жодна з влад не повинна втручатися в прерогативи іншої влади, а тим більше зливатися з нею; 5) суперечки про компетенцію повинні вирішуватися тільки конституційним шляхом і через правову процедуру; 6) конституційна система повинна передбачати правові способи стримування кожної влади двома іншими [2, с. 24-25].

Інший російський дослідник, В. С. Шевцов розглядаючи місце судової влади у механізмі стримувань і противаг, стверджує, що система поділу влади забезпечує: 1) самостійність і незалежність судової влади по відношенню до інших основних влад – законодавчої і виконавчої; 2) взаємодію та узгоджене функціонування державної влади, втіленої в різних її гілках, їх взаємний баланс, що забезпечує стабільність та динамізм соціальної, економічної, політичної, державно-правової систем суспільства; 3) функціонування системи «стримувань» і «противаг» влади, в якій цими «заборами» і «противагами» («балансирами») виступають як самі влади по відношенню одна до одної, так і спеціально призначені для цього правові засоби та процедури [3, с. 196-197].

Розробники доктрини поділу влади на законодавчу, виконавчу і судову, як гарантії законності і порядку в державі, Дж. Локк та Ш. Л. Монтеск'є наголошували на особливому місці судової влади у тріаді влад. Так, Дж. Локк вважав судову владу елементом виконавчої влади. Тоді як Ш. Л. Монтеск'є більш чітко виділив місце судової влади у системі розподілу влад, відзначаючи: «Не буде свободи ... якщо судова влада не відділена від влади законодавчої і виконавчої. Якщо вона поєднана з законодавчою владою, то життя і свобода громадян опиняються у сваволі влади, оскільки суддя буде законодавцем. Якщо судова влада поєднана з виконавчою, то суддя отримує можливість стати гнобителем. Все загинуло б, якби в одній установі були б з'єднані ці три гілки: влада створювати закони, влада виконувати постанови загальнодержавного характеру і влада судити злочинців або розглядати суперечки приватних осіб» [4, с. 290-291].

З викладених підходів розуміння відзначимо, що місце судової влади у механізмі стримувань і противаг повинно визначатися не лише її функціями, але й рядом важливих характеристик, які гарантують можливість та реальність реалізації судами функцій, насамперед, зі здійснення правосуддя та судового контролю. Зокрема, Ш. Л. Монтеск'є в рамках розподілу влад першочергово виділяв такі ознаки судової влади, як незалежність, законність і справедливість [4, с. 291]. При цьому, якщо такі ознаки судової влади, як

незалежність і законність, виступають необхідною умовою діяльності взагалі будь-якої гілки державної влади, то принцип справедливості в організації та функціонуванні судової влади все ще потребує свого подальшого обґрунтування. Загалом, у запропонованому Ш. Л. Монтеск'є принципі справедливості виявляється певний вплив класичної римської теорії справедливості та концепції природного права, згідно з якими суть справедливості необхідно визначати як природну еквівалентність, «необхідність віддати кожному згідно з його заслугами» [5, с. 179].

На сьогодні справедливість як характерну ознаку судової влади слід також визначати як прийняття неупереджених і вмотивованих судових рішень, спрямованих виключно на забезпечення охорони прав та інтересів людини, суспільства і держави. Саме такий справедливий характер судової влади фактично й виступає основою делегування їй соціумом вагомих повноважень із врівноваження інших гілок державної влади. Разом із тим, справедливість традиційно розглядається скоріше вже як суто внутрішній принцип судового процесу. Зокрема, справедливість саме в аспекті ведення судового розгляду згадується в Основних принципах незалежності судових органів, ухвалених резолюціями Генеральної Асамблеї ООН від 29.11.1985 № 40/32 та від 13.12.1985 № 40/146.

Іншою важливою ознакою судової влади, що поєднується із її незалежністю від інших гілок державної влади та визначає її місце у механізмі стримувань і противаг, виступає принцип рівності з іншими гілками влади. У такій рівності В. В. Костицький [6, с. 19-21] вбачає одну з гарантій можливості впливу та взаємодії судової влади із законодавчою та судовою владою. При цьому, звертаємо увагу, що ознака рівності судової влади означає рівність з іншими гілками не стільки у своїй можливості впливати на суспільство та брати участь у реалізації єдиної державної влади, скільки в обсязі правових засобів впливу однієї гілки влади на іншу, тобто критерій рівності у даному разі набуває відносного характеру.

Окрім того, ключовим аспектом розуміння сутності судової влади у механізмі «стримувань і противаг» є її суб'єктний склад, на який безпосередньо покладається реалізація відповідних функцій. У зв'язку із цим підкреслимо, що визначення категорії судової влади через судову систему наразі є досить поширеним у науці. Так, І. С. Туркіна прямо зазначає, що основу судової влади становить сукупність судових органів, наділених відповідними повноваженнями [7, с. 31-34.]. Близькою до цього є позиція Ю. А. Дмитрієва та Г. Г. Черемниха [8, с. 48], які розглядають судову владу як систему спеціальних державних і муніципальних органів, наділених передбаченими законом владними повноваженнями щодо вирішення спорів і покарання винних, рішення яких мають загальнообов'язковий характер.

З огляду на зазначені позиції вважаємо, що місце суду у тріаді поділу влади бачиться багатьма вченими порізному. В одних випадках акцент робиться на тому, що в системі поділу влади суд повинен виступати свого роду гарантом сформованої рівноваги між гілками влади. В інших випадках суд в системі поділу влади розглядається як своєрідний арбітр, як інститут, який виступає в якості посередника між законодавчою і виконавчою владою. У третій випадках суду надається вигляд інституту, покликаного в ході безперервної боротьби за вплив між різними гілками влади своїми рішеннями «приспосовувати різні державні структури, кожна з яких повинна виконувати свої власні, унікальні функції, до конституційних вимог поділу влади» [9, с.47].

Зважаючи на зазначене, на думку Т. І. Махласвої, судова влада може існувати лише у тісній взаємодії з іншими гілками державної влади, що визначає весь зміст і призначення поділу влади як правового явища і поняття [10, с. 30]. Варто відзначити, що жодна з гілок влади не мають права втручатися в діяльність іншої гілки влади, але водночас, як вказує Д. В. Фетіщев «без постійної взаємодії система державних органів не зможе функціонувати як єдине ціле» [11, с. 51]. З цього приводу Л. А. Воскобітова вважає, що в сучасних державах місце судової влади визначається саме шляхом узгодження її повноважень з повноваженнями законодавчої і виконавчої влади шляхом їх невтручання в компетенцію одна одної і одночасно взаємного стримування [12, с. 101].

З точки зору механізму стримувань і противаг судова влада, як вказував В. А. Четвертін, виступає в трьох аспектах:

1. Суд здійснює правоохоронну функцію на основі застосування та тлумачення правових законів (загальна юстиція), і в цьому сенсі він діє відповідно до вимог верховенства законодавчої влади.

2. Суд здійснює контроль за законністю та правомірністю урядових і адміністративних актів (адміністративна юстиція), і в цьому аспекті він виступає і як гарант правової законності, і як інститут, домінуючий над виконавчою владою.

3. Суд здійснює контроль за конституційністю актів законодавця (конституційна юстиція), і в цьому аспекті він виступає вже як інститут, який обмежує законодавчу владу правом [13, с. 106.].

Як видно із наведених визначень, слід зазначити, що у сучасній правовій державі механізм «стримувань і противаг» у відносинах між законодавцем і виконавчою владою повинен працювати на користь законодавця. Але саме в такій державі має бути і інший механізм «стримувань і противаг», «працюючий» у відносинах між законодавчою і судовою владою на користь останньої. Оскільки очевидно, що чим більше законодавець видає актів у рамках здійснення соціальних функцій держави, тим більша ймовірність, що при цьому буде порушено право, формально-юридичні гарантії свободи, самостійності та власності (зокрема, конституційні гарантії). «Так як розподіл соціальних благ у рамках соціальних функцій держави здійснюється поза відносинами формальної, тобто правової рівності. Такий механізм добре відомий в історичній практиці. Це конституційна юрисдикція» [13, с. 107.].

Отже, можна констатувати, що судова влада, будучи різновидом державної влади, дійсно становить єдине ціле із законодавчою і виконавчою владою. Між ними відбувається постійна і регулярна взаємодія, взаємини будуються в різних ситуаціях і за різних умов, але з єдиною метою – побудови правової держави. В

контексті системи стримувань і противаг судову владу характеризує не стільки правосуддя, скільки юридична можливість чинити активний вплив на рішення і дії законодавчої та виконавчої влади, «врівноважувати» їх.

З цього приводу, як зауважує Е.В. Завражнов, судова влада займає особливе місце в системі розподілу влади, тісно взаємодіючи з законодавчою і виконавчою, але «автономність судової влади може бути тільки відносною, оскільки вона не існує ізольовано від інших гілок влади, коло конфліктів, що вирішуються судом, окреслюється законом, тобто рішеннями законодавчої влади; реалізація судових рішень вимагає також значною мірою певних дій органів виконавчої влади» [14, с. 5].

Висновки. Підводячи підсумок проведеному нами аналізу зазначимо, що роль судової влади в механізмі поділу влади полягає у стримуванні двох інших влад в рамках конституційної законності і права шляхом здійснення конституційного нагляду і судового контролю над цими гілками влади. Основним засобом реалізації влади судами є здійснення ними правосуддя, тобто вирішення правових спорів між громадянами та організаціями, або розгляд справ про вчинення злочинів у суворій відповідності з процесуальними нормами і основними принципами правосуддя. Судова влада гарантує дотримання прав і свобод людини і громадянина і, в першу чергу, права на їх захист, а також забезпечує верховенство закону.

З метою обґрунтування власної позиції з цього приводу можемо підкреслити, що місце судової влади в механізмі стримувань і противаг визначається рядом особливих характеристик, які гарантують можливість та реальність виконання судами покладених на них функції, зокрема:

1) Судова гілка державної влади забезпечує вирішення, розв'язання, і певною мірою і попередження державно-правових конфліктів як між іншими гілками державної влади, так і між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, громадськими інститутами та окремими членами суспільства. Вищевказане здійснюється судами конституційної та загальної юрисдикції шляхом перевірки конституційності законів та інших правових актів, а також законності актів, рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, наслідком чого є підтвердження чи втрата їх юридичної сили.

2) Судова влада відіграє важливу роль у забезпеченні однакового застосування правового регулювання, здійснює інтерпретаційно-правову діяльність, спрямовану на повне і всебічне тлумачення Конституції та законів України, що сприяє запобіганню виникнення протиріч у компетенції та повноваженнях інших гілок державної влади.

3) Вона слугує арбітром – вирішує суперечку і висловлюється тільки щодо окремих казусів і ніколи – щодо загальних начал. Нездатність суду висловитися «щодо загальних начал» базується не на відсутності у суддів відповідного бажання, а на неможливості його реалізувати в силу того, що це право законодавчої (представницької) влади. Це стосується і тих випадків, коли конституційний суд оцінює відповідність того чи іншого нормативно-правового акта. Судова влада завжди вище сторін.

4) Для судової влади, як будь-якого владного органа, характерна також така ознака, як обов'язковість виконання прийнятих рішень. Тут доречно сказати, що судова влада преюдиціальна, що означає таку її організацію, при якій суд встановлює факт, а всі інші органи державної влади його застосовують в обов'язковому порядку. Причому поняття «преюдиції органів судової влади» ширше, ніж поняття «обов'язковість виконання судового рішення».

5) Судова влада є частиною «системи стримувань і противаг», які є лише наслідком різної природи влади. Причому зміст цих механізмів вбачається в обмеженні повноважень законодавця, органів представництва і в кінцевому рахунку народного суверенітету. Таке обмеження є обов'язковим, оскільки мова йде про поділ влади, а не про зосередження влади в руках одного органу, нехай навіть утвореного демократичним шляхом.

Список використаних джерел

1. Анишина В.И. Конституционные принципы судебной власти Российской Федерации: формирование, содержание и перспективы развития. – М.: РАП, 2006, 134 с.
2. Киминчиги Е.Н. Судебная власть в зеркале реформ. – Белгород: Везелица, 2006., 250 с.
3. Шевцов В.С. Право и судебная власть в Российской Федерации. – М., 2003, 326 с.
4. Монтескье Ш.Л. Избранные произведения. – М., 1955., 687 с.
5. Леже Р. Великие правовые системы современности: сравнительно-правовой подход / Р. Леже. – М. : Волтерс Клувер, 2009. – 584 с.
6. Костицький В. Нова Конституція у баченні ХДПУ / В. Костицький // Право України. – 1995. – № 11. – С. 19-21.
7. Туркіна І. Сутність судової влади як особливої сфери державної діяльності / Ірина Туркіна // Публічне управління: теорія та практика. – 2011. – № 2 (6). – С. 31-34.
8. Дмитриев Ю. А. Судебная власть в механизме разделения властей и защите прав и свобод человека / Ю. А. Дмитриев, Г. Г. Черемных // Государство и право. – 1997. – № 8. – С. 44-50
9. Бурдина Е.В. Судебная власть в Российской Федерации: Учебник. – Саранск: Мордовское книжное издательство, 2006. С. 47
10. Махлаева Т.И. Судебная власть в системе разделения властей. – М.: АЭФП, 2003, 302 с.
11. Фетищев Д.В. Судебная власть в современном государстве: сравнительно-правовое исследование (история, теория и практика): Монография. – М.: Научная книга, 2007, 254 с.

12. Воскобитова Л.А. Судебная власть: возникновение, развитие, типология: Учеб. пособие. – Ставрополь: Сев. Кав. ГТУ; СКСИ; Ставрополь сервисикола, 2001, 321 с.

13. Четвернин В.А. Демократическое конституционное государство: введение в теорию. М. 1993, 129 с.

14. Завражнов Е.В. Судебная власть в Российской Федерации: общетеоретические вопросы и проблемы реализации: Автореф. дисс. ... канд. юрид. наук. – Омск, 2006, 20 с.

УДК 342.56:070.11

П.І. Каблак

голова Апеляційного суду Львівської області

СУДОВА ВЛАДА ТА ГРОМАДСЬКІСТЬ: ПРОБЛЕМИ ВИРОБЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ

У статті розглядається проблема вироблення взаємодії судової влади та громадськості, акцентується, що основною умовою для налагодження такої взаємодії є транспарентність судової влади, можливість громадян отримувати об'єктивну інформацію у сфері правосуддя. Аналізуються проблеми щодо поширення інформації як про діяльність суду, так і про суд як державний орган. Розглядається громадський контроль судової влади та використання методу опитування за допомогою карток громадянського звітування як можливі шляхи покращання комунікаційного зв'язку судової влади та громадськості.

Ключові слова: *судова влада, громадськість, транспарентність судової влади, інформація у сфері правосуддя, ЗМІ, громадський контроль судової влади.*

В статье рассматривается проблема формирования взаимодействия судебной власти и общественности, акцентируется, что основным условием для налаживания такого взаимодействия является транспарентность судебной власти, возможность граждан получать объективную информацию в сфере правосудия. Анализируются проблемы относительно распространения информации, как о деятельности суда, так и о суде как государственном органе. Рассматривается общественный контроль судебной власти и использование метода опроса с помощью карточек гражданской отчетности как возможные пути улучшения коммуникационной связи судебной власти и общественности.

Ключевые слова: *судебная власть, общественность, транспарентность судебной власти, информация в сфере правосудия, СМИ, общественный контроль судебной власти.*

The article deals with the problem of forming interaction of the judiciary and the public, emphasizes that the basic condition for the establishment of such interaction is the transparency of the judiciary, the ability of citizens to receive objective information in the field of justice. Analyzed the problems regarding the dissemination of information about the activities of the court as well as about the court as a public authority. Considered public control of the judiciary and the use of the survey with the help of civil accountability cards as ways to improve communication links of the judiciary and the public.

Key words: *judiciary, the public, transparency of the judiciary, the information in the field of justice, media, public control of the judiciary.*

Постановка проблеми. Одним із першочергових завдань судової влади в Україні, відповідно до стратегічного плану розвитку судової влади України на 2013-2015 роки, розробленого спільно Державною судовою адміністрацією України та Радою суддів України, є підвищення та підтримка високого рівня довіри громадськості до судів, адже «судова система України повинна спиратися на повагу, довіру та впевненість всіх громадян в її незалежності, безсторонності та ефективності». Це завдання також прямо впливає і підтверджується міжнародно визнаними Бангалорськими принципами поведінки суддів: «довіра суспільства до судової системи, а також до авторитету судової системи в питаннях моралі, чесності та невідступності судових органів займає першочергове місце у сучасному демократичному суспільстві».

Безсумнівно, становлення незалежної та неупередженої судової системи в Україні неможливе без довіри громадян до судових процесів і рішень, без підтримки громадськості, що сприятиме виробленню ефективного зворотного зв'язку між державою та суспільством. Таким чином, особливої актуальності набуває пошук шляхів, форм і методів взаємодії судів і громадськості, що здатні забезпечити діалогові відносини між державою та її громадянами, стимулюватимуть громадянську активність і, в кінцевому результаті, гарантують підвищення авторитету та довіру до судової влади.

Аналіз досліджень з даного питання. Проблемам теорії та практики реформування судової влади, в тому числі щодо вироблення шляхів підвищення рівня довіри громадськості до судів, присвячено достатньо велику кількість публікацій та наукових робіт. Зокрема, дана проблематика входить в коло наукових інтересів таких вчених,